

ЛЮБОВ БЕЗ ДУША НА КЛАТУШКАТА НА ИНСТИНКТА

Магистър Симеон Костов
Рецензент

Вене Велинов, журналист, преводач, писател... Все едно дали е писал за ежедневник, седмични вестници, списания, агенции или телевизия, неговото списване остава като следа на непрекъснато изкачване на височина.

С книгата си „Хора и животни“, с кратки и необикновени разкази, той е достигнал до самия връх, на който поставил тел, ткаен с думи.

Роден на село, където прекарал детството си и от най-ранните си дни е подслушвал жилите на природата, наблюдавал хората и животните и всичко това безкрайно обикнал. Неговата мощност за опазване позволила да за книжовното си народолюбие на същността, която по някога личи нереално от изречение до изречение, освоява и пленява сетивата и мисълта на човека.

Трудно е да се разтълкува как някое събитие от живота да се прикрие в някое кътче на запомненото или да изчезне със самото битие. Велинов е решил поне от някои такива събития, от своя ъгъл на помнене, да им удължи съществуването на начин, че в прозна форма налагал поетична същност, която сложил на хартия, за да се запази – завинаги.

Към казаното нито поезията изчезва, нито прозата остава да бъде това. Четем проза, а през цялото време поезията определя широчината и дълбочината на описаното събитие.

Поетично-прозното си преплитане, Велинов допълнява с комплекса за размисъл на съотношенията между човек и животни, то ест за взаимната им обич и за любовта между самите животни. В тази любов авторът открива, че човешката трагика е в одсъствието на този усет или е пак пренебрегвана. Може би при животните изостава съвестта им, но истински проявяват големи емоции не само към пратнъора, но и към човека. Те не могат както ние да говорят и да изкажат чувствата си, но с поведението си това далече поубедително показват и доказват.

Прозната книга на Велинов не може, ако следим жанровото разнообразие, да се сложи в нито един жанр. Неговите прозни текстове за събитията между човек и животни са между кратки разкази и бележки, басни и записи или песни в проза. Бих казал, че това е нова книжовна форма, с която авторът обогатява съвременната литература. Без претенции, постъпките са в израза обикновени, а лиричната нотка устоява като цялост.

Казаното от Велинов е впечатляваща картина, настанала в ежедневието. Това са ведно драматични събития оставили при автора дълбоки следи. Тях той убедително пренася као неопровергателна истина, че светът около нас е свръхбогат или беден, а ние притиснати с трудностите и ежедневните лъжи на потребителната психоза това не виждаме. За щастие животните нямат такива тежести. Чувствата им са искрени и несравними с човешките.

Прозата на Велинов е снимка на доживяното, а после чудесен разказ, връщайки ни в действителност, в която няма лъжовни прояви и сурогати и където съществуването им е мярка и значение.

Разказите в книгата могат условно да се разделят в два цикъла. Първият е посветен на поведението на човека към дивите и домашните животни (котка, кон, овца, куче петел, крава, сърна, змия...). Невероятен е случая с котката Маза, която през пъклена зима, подир два месеца и изминати 40 километра, успява да преходи негостолюбивата планина Бесна кобила и да се върне у дома си в Босилеград. Дали е това само инстинкт или възможна мощ на помнене, интелигентност или безмерна любов към стопаните си? Същите въпроси следят и когато става въпрос за коня Дорчо, конете на Власина, овена Бецко, кучетата Чарли, Гривча и Боби, сърната Мила... Човекът и науката нямат отговор на такива и подобни въпроси. Но както и да е, Велинов успешно и убедително описва събитията, докарвайки до възторг същността на животните.

Вторият цикъл от книгата „Човеколюбци и особени хора“ рисува отношението на човек спрямо човек, често пълен с лъжи, измами, егоизъм, завист – всичко което е противно на животните. В разказа „Кой ще е против братовчедов“, автора сатирично жигосва поведението на отделни властущащи лица и методите им за завладяване и запазване на постове си. В историите „Хумор на Босилеградски начин“ е посочено смехотворството на тази среда. „Безмъртието на Самодивина падина“ е чудесен любовен разказ и в него Велинов изказва таланта си.

Ако бих успял да дефинирам разказвачката лирика на Велинов, мога да кажа, че тя е далече емоционална и достойна. С други думи, с реториката си и плавността си, вдъхновява, получава възвишеност, но не атакува. Напротив, действа спонтанно и релаксиращо. Той разказва за обикновените хора и необикновените особености на животните, което е все по-рядко в съвременната литература. В разказите е съдържана картина на емоции и исконска свързаност на човек и животните: преходност и трайност, както и всемогъщност на поемане и немощно върщане на събитията.

Читателя на книгата чувства се като че ли пътува във времето, вижда снимки на очарователни пейзажи, среща се с хора и необикновени живони, описани най-подробно. Това вдъхновение и чистота на нарицателност, показват автентичността на събитията, истинската лиричност, от време на време избягваща ирония и висока интелектуалност.

Разказите са му жизнени, поотделно интересни, но за съжаление, с тъжен епilog.

Езикът, на който пише Велинов е течен, приемлив, а същевременно модерен, без чуждици и неразбираеми изрази. Това е оригинален език и като такъв достъпен на читателя.

Ето защо книгата „Хора и животни“ по всички критерии притежава качество на автентичен израз. Имеенно затова трябва да се намери в ръцете на любителите на хубавата кратка проза. Убеден съм, че читателите радостно ще я приемат, а от критиката ще бъде сложена високо на стълбата на съвременната модерна проза.